

Multiple Truths and Today's Society

(1) גמ' עירובין (יג):

א"ר אבא אמר שמואל: ג' שנים נחלקו ב"ש וב"ה, הללו אומרים הלכה כמותנו והללו אומרים הלכה כמותנו. יצאה בת קול ואמרה: אלו ואלו דברי אלהים חיים הן, והלכה כב"ה. וכי מאחר שאלו ואלו דברי אלהים חיים מפני מה זכו בית הלל לקבוע הלכה כמותן, מפני שנוחין ועלובין היו, ושונין דבריהן ודברי בית שמאי. ולא עוד אלא שמקדימין דברי בית שמאי לדבריהן.

2 גמ' חגיגה (ג):

"בעלי אספות" (קהלת יב:יא) אלו תלמידי חכמים שיושבין אסופות אסופות ועוסקין בתורה, הללו מטמאין והללו מטהרין, הללו אוסרין והללו מתירין, הללו פוסלין והללו מכשירין. שמא יאמר אדם: היאך אני למד תורה מעתה? תלמוד לומר: "כולם נתנו מרעה אחד" א-ל אחד נתנו, פרנס אחד אמרן, מפי אדון כל המעשים ברוך הוא, דכתיב (שמות כ') וידבר אלהים את כל הדברים האלה. אף אתה עשה אזניך כאפרכסת, וקנה לך לב מבין לשמוע את דברי מטמאים ואת דברי מטהרים, את דברי אוסרין ואת דברי מתירין, את דברי פוסלין ואת דברי מכשירין.

(3) ריטב"א (עירובין יג):

אלו ואלו דברי אלהים חיים. שאלו רבני צרפת ז"ל היאך אפשר שיהו שניהם דברי אלהים חיים וזה אוסר וזה מתיר, ותירצו כי כשעלה משה למרום לקבל תורה הראו לו על כל דבר ודבר מ"ט פנים לאיסור ומ"ט פנים להיתר, ושאל להקב"ה על זה, ואמר שיהא זה מסור לחכמי ישראל שבכל דור ודור ויהיה הכרעה כמותם, ונכון הוא לפי הדרש ובדרך האמת יש טעם וסוד בדבר.

(4) נתיבות המשפט (הקדמה)

ואף גם זאת שהשגיאה והטעות שקר הוא בעצמותו מ"מ תועלת יש בו לחכמ' . . . והענין כי ידוע כי שהתורה נמשלה למים וכאשר יפרש השוחה לצלול במים אדירים להעלות הפנינים ואבני יקר, בעת השיבולת הולך וסוער תכהין עיניו מראות, וקשה עליו להשיג ההבדל הדק שבינם ובין אבן החרסית המונח אצלם רשומין כמעט במראה זה לזה ותחת הספיר מעלה חרס בידו, אולם אחר העלותו אור עיניו אתו לסמן עצמו לעצמו היטב ההפרש שביניהם עד שכשהוא צולל שוב פעם שנית אבן המטעה לא ימצא עוד, ואם נמצא מטיב הוא לראות לדעת את הפנינים וכל יקר ראתה עיניו, הרי דליית הדברים המוטעים הי' לעזר ולהועיל לבל יטעוהו עוד הוא הדבר

5 מאמר "קדמת העמק" להנצי"ב (עמ' 81-91)

אבל יש כמה מחלוקת דכל דעה הוא אור בפנ"ע שמאיר בחכמת התורה אע"ג שאין הל' כמותו . . . מ"מ דבריהם אור גדול לאיזה פרט שלא מענין המתבקש . . .

6 שו"ת אגרות משה (או"ח ח"ד סי' כה)

שאף בתחלה השני דעות ולפעמים עוד יותר הם דברי תורה ממש כהא דאיתא (ערובין י"ג) על מחלוקת ב"ש וב"ה יצאה בת קול ואמרה אלו ואלו דברי אלקים חיים הן והלכה כב"ה, הרי אף שהלכה כב"ה מ"מ גם דעת ב"ש הם דברי אלקים חיים, ומטעם זה פשוט על מי שקם בבקר ויודע שבהזמן שעד התפלה ילמוד רק דברי ב"ש ולבאר דבריהם צריך לברך ברכת התורה משום שהם ג"כ דברי תורה ממש ותורת אמת, וכן הוא בכל המחל' ... ואף בגדולים דבזמננו שייך זה שבחזקה דלומדים לשמה

(7) רש"י (כתובות נז. ד"ה הא קמ"ל)

דכי פליגי תרי אליבא דחד מר אמר הכי אמר פלוני ומר אמר הכי אמר פלוני חד מינייהו משקר, אבל כי פליגי תרי אמוראי בדין או באיסור והיתר, כל חד אמר הכי מיסתבר טעמא אין כאן שקר, כל חד וחד סברא דידיה קאמר... ואיכא למימר או"א דברי אלהים חיים הם, זימנין דשייך האי טעמא וזימנין דשייך האי טעמא, שהטעם מתהפך לפי שינוי הדברים בשינוי מועט. האמתיים כולם דברי א"ח, אפי' במחלוקתם.

(8) שו"ת אגרות משה (הקדמה)

כפי שנראה להחכם אחרי שעיינ כראוי לברר הלכה בש"ס ובפוסקים כפי כוחו בכובד ראש וביראה מהשי"ת ונראה לו שכן הוא פסק הדין הוא האמת להוראה ומחויב להורות כן אף אם בעצם גליא כלפי שמיא שאינו כן הפירוש, וע"ז נא' שגם דבריו דברי אלקים חיים

9 ערוך השולחן (הקדמה)

וכל מחל' תנאים ואמוראים והגאונים והפוסקים באמת למבין דבר לאושרו דברי אלקים חיים המה ... אדרבא היא תפארת תורתינו הקדושה והטהורה, וכל התורה כולה נקראת שירה, ותפארת השיר היא כשהקולות משונים זה מזה וזהו עיקר הנעימות, ומי שמשוטט בים התלמוד יראה נעימות משונות בכל הקולות המשונות זה מזה

10 גמ' יבמות (יד:)

אע"פ שנחלקו ב"ש וב"ה בצרות, ובאחיות ... לא נמנעו ב"ש מלישא נשים מב"ה, ולא ב"ה מב"ש, ללמדך שחיבה וריעות נוהגים זב"ז